

1. Echte vriendschap

Vandaag gaat het over vriendschap. Echte, hartelijke, intense vriendschap. Een vriendschap tussen twee mannen, David en Jonathan. Er zijn mensen die daar gelijk een seksuele component in willen zien, en die zeggen: 'David en Jonathan hadden een homoseksuele verhouding', maar dat is volstrekt niet aan de orde. David was zo heteroseksueel als je maar zijn kunt, want juist dat heeft hem tot de grootste fout in zijn leven gebracht: zijn overspel met Bathseba. Nee, er bestaat gelukkig ook nog zoiets als niet-seksueel geladen vriendschap, gewoon heel hartelijk en heel diepgaand. Waarin je het heerlijk vindt om met elkaar op te trekken.

Toen ik nadacht over die vriendschap tussen David en Jonathan, toe zag ik daarin parallellen met de vriendschap dei Jezus Christus ons aanbiedt. 'Ik noem jullie geen slaven meer. Nee, Ik heb jullie vrienden genoemd', zegt Hij tegen Zijn leerlingen. En weet u waar Hij dat zegt? Hij zegt dat aan het Avondmaal. Op de avond voor Zijn sterven. U kunt het nalezen in Johannes 15. Juist in het Avondmaal laat Jezus ons zien, dat Hij ons Zijn vriendschap aanbiedt. Diep ontroerend zijn de woorden die Hij spreekt, als Hij met Zijn leerlingen aan tafel gaat: 'Ik heb er vurig naar verlangd om dit Pascha met jullie te eten, voordat Ik zal gaan lijden.' Het Avondmaal is een vriendschapsmaaltijd, en ook vanmorgen is Hij het die ons Zijn vriendschap aanbiedt en die zegt: 'Ik verlang er vurig naar om samen met jou te eten, Mijn vriend, Mijn vriendin!' Heeft u er ook naar verlangd? Naar uitgekeken? Ik hoop het! En ik hoop dat jij ernaar gaat verlangen om ernaar toe te groeien en ook belijdenis te doen en het mee te vieren. Ik weet nog dat ik een jaar of 16, 17 was en bij mezelf merkte dat ik daar naartoe begon te groeien, dat het ging rijpen, dat verlangen om het mee te vieren, het Heilig Avondmaal.

2. Eerste parallel: Jonathan kreeg David lief, nadat David in de bres was gesprongen voor zijn volk

Vriendschap. Hoe is die vriendschap tussen David en Jonathan ontstaan? Nou, die vriendschap heeft heel duidelijk een beginpunt, een basis. Vorige week hebben we gelezen hoe David vanuit zijn diepe geloof in God reus Goliath versloeg. En als hij dat gedaan heeft, komt hij bij koning Saul. Saul vraagt dan: 'Hoe heet je vader ook alweer?' David geeft antwoord: 'Isaï uit Bethlehem'. En dan staat er: 'Terstond, nadat David opgehouden had tot Saul te spreken, werd de ziel van Jonathan verknocht aan die van David; en Jonathan had hem lief als zichzelf.' Dáár ligt dus het beginpunt! Ook Jonathan heeft Goliath veertig dagen horen brullen en horen spotten met God en met Israël. En ook Jonathan, zelfs Jonathan, die echt lef had, ontzettend dapper, zelfs Jonathan durfde het niet aan om op Goliath af te stappen. Maar toen heeft hij David zien gaan. David, die alleen het strijdperk inliep. Als enige, om het op te nemen voor zijn volk. Om het op te nemen, ook voor Saul en voor Jonathan. Niemand ging mee, als alleen: de HERE, de God van Israël.

En als Jonathan dát gezien heeft, en als hij dan na de strijd David hoort praten, heel gewoon, nuchter en eenvoudig, dan vlamt er een enorme vriendschappelijke liefde op in zijn hart. Zijn ziel raakt verknocht aan die van David, staat er zo mooi. Voorgoed zijn ze aan elkaar vastgeklonken, deze twee mensen. Onafscheidelijk verbonden.

Ook voor ons is er iemand het strijdperk binnengegaan. Helemaal alleen. Niemand die Hem bijstond, op het moment dat het ging spannen. De discipelen, ze lagen te slapen in de Hof van Gethsemane, toen Jezus doodsangsten uitstond. Hij is gegaan, de lange, eenzame weg naar het kruis. En doordat Hij Zijn leven gaf, vrijwillig, heeft Hij de satan verslagen. Hij heeft de rekening betaald voor onze schuld. Hij ging nog veel verder dan David. Jezus werd zelfs door Zijn Vader alleen gelaten. 'Eli, eli, lama sabachtani? Mijn God, Mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?'

Als wij Hem voor ogen houden, zoals Hij gestreden heeft voor ons, laait dan ook in uw hart niet de vlam op van de liefde? Een vurige liefde voor deze Verlosser, deze Heiland die alles opgaf, ook voor u, ook voor jou? Is uw ziel al verknocht geraakt aan die van Jezus Christus? Het Avondmaal is een manier om Hem onze dank te betuigen voor de strijd die Hij leverde, en voor de overwinning die Hij behaalde.

3. Tweede parallel: Jonathan erkende David als koning, hoeveel hem dat ook kostte

Dan is er een tweede parallel. En dat is eigenlijk iets heel opmerkelijks in de vriendschap tussen David en Jonathan. Jonathan is de kroonprins, hij is geboren om koning te worden. Maar gaandeweg gaat hij inzien, dat Gods bedoeling een andere is. Steeds meer raakt Jonathan ervan overtuigd, dat niet hij ooit koning zal worden, maar dat David koning zal zijn. Zou David het verteld hebben, dat Samuël hem ooit gezalfd heeft tot opvolger van Saul? Ik weet het niet. Het zou kunnen. Maar het kan ook zo zijn, dat Jonathan het gewoon aanvoelt: David is er gewoon voor bestemd om koning te zijn. Hij heeft Israël gered in de strijd tegen Goliath en de Filistijnen. Hij heeft zijn tienduizenden verslagen.

In vers 13 zegt Jonathan: 'De HERE moge met u zijn, zoals Hij met mijn vader geweest is.' Daar zit die erkenning in: 'David, jij zult mijn vader opvolgen.' En later, in hoofdstuk 23: 17, bevestigt Jonathan het nog eens ronduit: 'Jij, David, zult koning over Israël zijn, en ik zal onmiddellijk onder jou staan.'

Vindt u het niet opmerkelijk? Deze kroonprins legt zijn kroon vrijwillig neer voor de gezalfde, terwijl David hier nog geen enkele macht heeft. Integendeel! David moet het land uitvluchten om te overleven. Maar Jonathan weet dat het eens anders zal zijn, en daar kijkt hij reikhalzend naar uit. Jonathan weet zich verbonden met David, ook al brengt hem dat nu in de grootste problemen! Zijn vader Saul heeft net een speer naar hem toe geslingerd!

Voelt u opnieuw de parallel? Er is een gezalfde, een Messias, maar deze wereld ziet nog niets van Zijn koningschap. Maar je bent een gelukkig mens, als je al je kaarten zet op deze Koning, die in de toekomst zichtbaar zal regeren, en aan wie alle macht gegeven is in hemel en op aarde. Je bent een gelukkig mens, als je hebt geleerd om je kroon aan Zijn voeten te leggen, en niet krampachtig je eigen koninkrijkje te verdedigen. Je bent een gelukkig mens, als je door een bondgenootschap aan die Koning verbonden mag zijn. Want dat is toch wat! Hij heeft met ons Zijn verbond gesloten. En Hij geeft daar bewijzen van, tekenen: de doop, het Avondmaal. Een verbondsmaaltijd.

Intussen betekent het wel, dat ons leven er niet gemakkelijker op wordt. Het kán zijn, dat mensen ons minachten om ons bondgenootschap met Jezus Christus. Of zelfs dat we gehaat worden, in een hoek gezet. U bent gewaarschuwd! Weet wat u doet als u deelneemt aan het Heilig Avondmaal! U deelt dan in het offer van Christus: Zijn lichaam, Zijn bloed. Dat betekent ook, dat u deelt in Zijn lijden, en in de bespottung en de vernedering die Hem ten deel gevallen zijn.

Jonathan had het ervoor over. Zijn bondgenootschap met David woog voor hem zwaarder dan de haat van zijn eigen vader. Soms moet je het gewoon accepteren: Jezus heeft gekozen voor mij, daarom kies ik voor Hem, en wat dan de consequenties zijn, dat zie ik wel. Niets kan mij scheiden van de liefde van Christus.

Jonathan houdt van David omdat David in zijn eentje voor zijn volk in de bres gesprongen is. Dat was het eerste. Jonathan erkent David als toekomstig koning, en aanvaardt het lijden dat voor hem uit die keuze voortkomt. Dat was twee.

4. Derde parallel: de vriendschap is een steun voor Jonathan, maar ook voor David!

En dan is er nog een derde parallel. Ik moet u zeggen: ik schroom wel een beetje om die parallel te trekken, en toch geloof ik dat het bijbels is om het te doen. Dat bondgenootschap tussen David en Jonathan, dat was voor Jonathan heel belangrijk, die voelde zich gesteund door David, maar het was voor David óók heel belangrijk. Want David staat hier op het punt om te vluchten. Hij gaat een vreselijk onzekere toekomst tegemoet. En dan is hier die trouwe vriend, die hem kust en die samen met hem een potje staat te janken. Een vriend die risico's voor hem neemt, en die hem een hart onder de riem steekt.

Kun je die lijn wel doortrekken? Dat onze vriendschap voor Jezus een steun in de rug betekent? U voelt wel aan dat je dat niet zomaar kunt zeggen. Want wat zijn wij vaak ontrouw in onze vriendschap! Wat kunnen wij nou voor Jezus betekenen? Wij zijn gewend om het andersom te formuleren: het verbond met Jezus Christus betekent voor óns een steun in de rug! Hij is het die óns bemoedigt, die voor ons risico's heeft genomen, die óns een hart onder de riem steekt. Zeker aan het Heilig Avondmaal!

En toch, tóch is er ook die andere lijn. Weet u het nog: 'Ik heb er vurig naar verlangd om dit Pascha met jullie te vieren, voordat Ik zal gaan lijden', zei Jezus net voor Zijn sterven. En in de Hof van Gethsemane vroeg Hij het dringend: 'Blijf hier en waak met Mij.' Jezus zocht naar steun, ook van Zijn eigen leerlingen. Meestal faalden ze erin om die te geven. Maar toch... Toen Maria vlak voor Zijn lijden Hem zalfde met kostbare olie, ervoer Hij dat als een bemoediging.

Vriendschap heeft altijd twee kanten, en een bondgenootschap heeft ook altijd twee kanten. Als wij straks het Avondmaal mogen vieren, dan mogen wij ons gesterkt voelen en bemoedigd om de weg met Jezus te gaan. Maar die andere kant is er ook. Wij eren Hem ermee, als wij ingaan op Zijn uitnodiging om het bondgenootschap weer opnieuw te bevestigen. Nogmaals, ik zeg het met schroom, maar Avondmaal vieren betekent ook: Jezus steunen in de strijd die Hij voert in deze wereld, de strijd tegen de boze en tegen zijn rijk van duisternis en kwaad. Daarom betekent Avondmaal vieren ook: je beschikbaar stellen. 'Heer, gebruik me maar om in die strijd tegen de boze, en in de opbouw van Uw rijk, U te dienen op de plaats waar U me hebben wilt. Ik wil leven voor U. Ik wil U steunen!' Abraham Lincoln hoorde eens iemand zeggen: 'Mister President, God staat zeker aan onze kant!' Zijn reactie was: 'Het gaat er niet om of God aan onze kant staat. Het gaat erom dat wij aan Gods kant staan.' Dat is het! Het gaat erom of wij Jezus Christus steunen in Zijn werk in deze wereld, zoals Jonathan zijn trouwe vriend David steunde.

5. Jezus' vriendschap sticht ook onderlinge vriendschap

In het licht van de ochtend staan ze daar in het veld, David en Jonathan. Een moeilijke tijd ligt voor hen, dat weten ze allebei. Ontzettend moeilijk. Maar dit moment, waarop ze hun verbond weer bevestigen en vernieuwen, is een moment van ongelooflijke waarde, waar ze nog lang op kunnen teren. Dat mag ook gelden van het Avondmaal vanmorgen. We mogen er de vriendschap vieren, die de Here Jezus ons aanbiedt. Hij bevestigt Zijn liefde voor ons. En zouden we dan ook elkaar niet met ander ogen zien? Als Jezus Christus nu ook al die anderen hier in de kerk persoonlijk Zijn vriendschap aanbiedt? Zouden we dan elkaar ook niet in vriendschap en verwondering aanvaarden? Accepteren, zoals we zijn, met alle eigenaardigheden en gebreken?

In het licht van de ochtend staat hier, in de kerk, uw Vriend, mijn Vriend. Hij steekt ons een hart onder de riem. Voor de tijd die komt. Wat die tijd ook brengen zal. Amen.

Reageren? René van Loon, tel. 010-442 6280, c.m.van.loon@freeler.nl